

Radikal

Gezi Park eylemi: 'iki üç ağaç'tan bir ormana çıkan yol

İSMAİL SAYMAZ

Türkiye / 01/06/2013

Devletin yapması gereken, polisiye yöntemle başvurmak yerine, koluğu geri çekerek, devleti sahneye çıkarmak, Gezi Parkı Planı'nın geri çekileceğini, demokratik alanın genişletileceğini açıklamak olmalıydı. Şu an itibariyle "Yeni Türkiye", görünen o ki, "Eski Türkiye"de ısrar ediyor.

İlk başta Gezi Parkı'nın Divan Oteline bakan kısmını dolduracak kadar vardılar. Bir muhalif gösteri olmaktan çok, bir protest panayırı andırıyordu. Taksim Dayanışması'na çağırısına uyararak parkta toplanan 5 bin yurttaş içinde ağırlığını üniversiteliler ve "beyaz yakalılar" oluşturuyordu. Bu aşamada eylem, "parkın kurtarılması" talebiyle kendisini sınırlıyordu. Plan askıya alınsa belki de evli evine, köylü köyüne dönecekti. Ta ki o "kuşluk baskınına" kadar...

Baskından sonra, 30 Mayıs günü, Gezi Parkı'nın kitlesi 10 bine kadar tırmandı. Gerginliği tetikleyen iki kritik eşik oldu: İlki, polislerin yeni uykuya dalmış, şiddete başvurmayan göstericilere yönelik gaz bombalı saldırısıydı. İkincisi de, Başbakan'ın "Gezi Parkı'nı yıkacağız" açıklaması oldu. Sonra 31 Mayıs sabahında, aynı gaz bombalı saldırı tekrarlandı.

İşte bu eşik, yalnızca göstericileri Gezi Parkı'ndan çıkarmakla kalmadı; cini de şişeden çıkarmış oldu. Protesto; parktan İstiklal Caddesine, Taksim'den Kadıköy'e, İstanbul'dan Türkiye'ye yayıldı ve hükümeti "istifaya" davet eden bir halk hareketine ve isyana dönüştü.

'GEZİ PARKI İSYANI'NI TANIYALIM

Bu isyan toplumun daha önce karşılaşmadığı türden, bütünüyle kentli karakter taşıyor. Ne işten çıkarılan bir işçi eylemine, ne okul harçlarının kaldırılmasını amaçlayan öğrenci protestosuna, ne HES karşıtı köylü direnişine, ne de 1 Mayıs benzeri klasik sosyalist eylem türlerine benziyor.

Kitlesinin gövdesi; memleketin "okumuş çocuklarından" ve "plazada çalışanlar" gibi nitelikli bir kesiminden oluşuyor. Çoğu hayatlarında ilk kez bir eyleme katılıyor. Bu gövdede, üniversiteli gençler de öne çıkıyor. Sosyal medyayı hayli etkili kullanabildikleri için eylem, siyasal bilimlerde tarif edilen, "yeni kuşak toplumsal hareketler" alanına giriyor. Yani aslında geçmişte yüz yüze örgütlenmiş bir topluluğun tepkisinden değil, hayatları kesişen bir nüfusun hak temelli birleşmesinden söz edilebilir.

LİDERİ VAR MI?

Gezi Parkı'ndaki protestoyu kotaran Taksim Dayanışması adlı topluluk, sokağa çıkıldığı andan itibaren, yerini kitlenin kendi "öncülüğüne" bıraktı. Bu çerçevede, isyanın bir lideri de, arkasında olan bir parti de bulunmuyor. Göstericiler siyasal bakımdan ağırlıklı sosyalist, anarşist ve sosyal demokratlardan oluşsa da; eyleme bu çizgiyi takip eden parti ve gruplar katılmış olsa da hareketin bir hiyerarşisi görülüyor. Emir veren de yok, herhangi bir emri uygulayan da...

GEZİ PARKI NE İSTİYOR?

Başlangıçta dillendirilen, "Gezi Parkı yok olmasın" talebi, iki günlük isyan sonunda artık eskimiş bir talebe dönüştü. Gezi Parkı planı iptal edilse dahi; ki Başbakan iptal edilmeyeceğini açıkladı; isyanın durdurulması mümkün görünmüyor. Şimdi Taksim iki sloganda birleşiyor. Göstericiler ya "Faşizme karşı omuz omuza" diyor ya da hükümeti istifaya davet ediyor.

Gelinen noktada bu isyan, AKP hükümetinin "çoğunlukçu" ve otoriter yönetimini hedef alıyor. Demokratik kanalların tıkanması, medyadaki görünürsüzlük, her barışçıl hak arayışının "Ergenekoncu", "terörist" ve son günlerin popüler yaftasıyla "Baasçı" ilan edilmesi ve toplumun "polis copuyla" terbiye edilmek istenmesi, Taksim'deki binlere yenilerini katıyor. Ayrıca AKP'nin 12 yıldır iktidarda olduğunu ve çoğu eylemcinin aslında AKP'den başka bir iktidarı bilmiyor-hatırlamıyor oluşunu da bir kenara yazmak gerekiyor.

Gezi Parkı bu yönüyle daha fazla demokrasi, daha fazla özgürlük ve çoğulcu bir yönetim istiyor. Bu bakımdan Gezi Parkı, bir sınıfsal ve siyasal ayırım olmaksızın, bütün bir halkı bir araya getiriyor. Kaldı ki on binlere Boğaz Köprüsü'nden geçirten de, AKP'nin "Yeni Türkiye"sine isyan ve "Başka bir Türkiye'nin hayalidir.

GEZİ PARKI'DAN TÜRKİYE'YE, AĞAÇTAN ORMANA...

Gezi Parkı'ndaki isyan önce Cihangir, Kadıköy, Beşiktaş ve Şişli'ye yayıldı. Bilhassa Şişli'de halk camlara çıkarak, sabaha kadar tencerelerini ve tavalarını birbirine vurarak, protestosunu yaptı. Keza akşam saatlerinde metroyu kullanan yurttaşlar bu protestoya katıldı. Bugün, 1 Haziran sabahında Kadıköy'den yola çıkan çok sayıda yurttaş yürüyerek Boğaz Köprüsü'nü geçti ve Taksim'e çıkmak üzere Beşiktaş'a vardı.

Bir taraftan Gezi Parkı, Anadolu'da da yankısını buldu. Ankara ve İzmir'de sert bir protesto eylemi yapıldı. Eskişehir bu iki şehri izledi. Başbakan'ın memleketinde, Rize'de bile, beklenmedik bir sayıya, bine ulaşan kitle eylem düzenledi. Şu anda Tunceli'den Denizli'ye, Antakya'dan Zonguldak'a, Batman'dan Edirne'ye, onlarca il ve ilçede gösteri veya basın açıklaması yapıldı, yapılıyor. Bu yönüyle halk, Türk-Kürt, Alev-Sunni, solcu-sağcı şeklinde ayırım noktalarını terk ederek, yan yana geliyor.

YA DEVLET?

Üç gün süresince Taksim'de, devleti temsilen yalnızca polisler vardı. Polisler de en iyi bildikleri müdahale yöntemi olan "gaz bombasına" başvurdu. Aslında emniyet, devlet tarafından yalnız bırakılarak, isyanın sınır hattına konuldu. Oysa bu, yapılacak en büyük hatalardan biriydi. Öteden beri "iktidarı destekliyor" diye düşünülen polisin, bir kamu görevlisi olmaktan çok, AKP'nin "milis gücü" diye yorumlanmasına yol açtı. Devletin yapması gereken, polisiye yöntemle başvurmak yerine, kolları geri çekerek, devleti sahneye çıkarmak, Gezi Parkı Planı'nın geri çekileceğini, demokratik alanın genişletileceğini açıklamak olmalıydı. Şu an itibarıyla "Yeni Türkiye", görünen o ki, "Eski Türkiye'de ısrar ediyor.